

Ese de trei ori in seputa: Mercuria, Vineri si Dominec'a, cindu o cota intreaga, cindu numai diumatate, adeca dupa momentul impregiturilor.

Pretilu de prenumeratii:

pentru Austria:	
pe anu intregu	8 fl. v. a.
" diumatate de anu	4 n. n.
" patraru	2 n. n.
pentru Romanii si strainetate:	
pe anu intregu	16 fl. v. a.
" diumatate de anu	8 n. n.
" patraru	4 n. n.

Viena 29 iuliu/10 augustu 1867.

In nr. tr. dederam parerea ca Beust a trebuitu se primesca stergerea numirei de senatu imperiale de la corporatiunea legalativa centrala, — a trebuitu se se involesca ca ungurii se vina cu conditiuni ce si le-au formulatu insisi, si multe altele ce Beust tot le primi numai ca se veda pre unguri recunoscendu existint'a afacerilor comune, facendu insisi unu proiectu pentru pertratarea loru constitutiunala si venindu la Viena. Sositi acum la Viena, cestiunea totu n'a incetatu de a fi gingasia, de aceea barbatii de statu afla ca trebue inca a se mai intorce in jurulu ei totu pre verfulu degetelor, ca se nu se sparie veri o ideia buna, se nu se sternesca cutare parere de reu din cele adormite.

Asiè ni splicamu de ce delegatiunea unguresca a venit in tota liniscea nu s'a intemplatu nemica din acele sole-natati pentru cari Viena — in casuri analoge — abiè asculta ocasiunea, asiè ni splicamu desclinitu cercustant'a ca siedintele ce le tiene intrunirea delegatiunilor, sunt secrete, cu invoreea ambe-lor parti, in catu pana acum nemica autenticu nu s'a potutu stracora in publicu.

N'avemu nemica de exceptiunatu contra tainirii daca amendoue partile sau invoitu si au aflatu ca acesta mesura de preingrigire va ave urmari salutarie, contribuindu a scad controversiele par-titeloru, cari d'aristic'a prin desbateri publice pote le-ar ureca; — noi totu ce dorim in asta privintia e — precum amu spusu — se-i vedem punendu Austri'a la cale.

E inse anevoia a prevede pana candu se vor poté conteni d'ariele nemtiesci a nu lovi in sentiemintele de „nolli me tangere“ ale ungurilor. Amu fi apelat'i a crede ca acesta contenire e catra sfarsitu. Asiè cetim astadi in „Presse“ intre altele: „Unu diurnal de aici, pune la inima (indemna, recomenda) comisiunei de impacatiune ungaro-austriaca,

ca se nisuiésca a dà aparatului delegatiunilor unu caracteru mai parlamentariu. Doresce ca se se tieni siedintie nu numai pentru votare comuna ci si pentru desbatere comuna. Neci noi n'amu fi nemultiamiti daca ungurii s'ar precepe la asemene concessiune, dar nu perseveram neci i-atribuim importantia. De interesu mai mare ni s'ar paré a largf cumpetint'a delegatiunilor scl.“

Daca foile nemtiesci vor purcede a „pune la inima“ totu asiè: caracteru parlamentariu, desbateri comune, largirea competitintei scl. nu ne va suprinde daca ungurii se vor scolá a li declará ca au venitu pentru delegatiune si nu pentru unu senatu imperiale ca a dlui Schmerling.

— Visit'a ce Imperatulu Napoleone o va face la Salzburg familiei imperatesci de Austr'a e desbatuta in d'aristica in diferite feliuri. Se intielege ca organele guvernului francescu sustieni ca scopulu acestei caletorii va fi numai spresiunea de condore, in se foile ne-dependinti afa ca starea actuala a Europei in catu e consecint'a invingerilor prusesci din anulu tr. nu place lui Napoleone, desclinitu n'ar voi se-lu veda pre Bismark incubandu-se in Germania de mediadi, de unde leschide tratatulu de Praga. Asemene pareri se gasescu si in „Köl. Z.“ carea intru interesulu Germaniei recomenda Prusiei a se apropiá de Austr'a catu mai curundu, ca nu cumva se reesa Napoleone cu incercarile sale.

Scorniturele magiare si nemtiesci despre emisari intre romani.

Sunt cateva septemane de candu foile unguresci si nemtiesci vorbira despre emisari straini intre romanii din Austri'a. Mai antaiu spuneau despre emisarii ce au venit din Romani'a in Transilvani'a, ca se faca agitatiune si cate de tot, pana si foiloru din strainetate (vedi in „Times“ de Londra unu telegramu din Pesta, cu datulu 9 jul.) li se telegrafá asemenee scornituri.

Amu tacutu atunci fiindu convinsii ca guvernulu ungurescu nuva poté pune man'a neci pre unu emisariu, (de ora-ce nu esistu), si asiè ori d'aristic'a nemtio-magiara va remané de mintiuna pentru scorniturele sale, ori dens'a se va vedé silita a imputá guvernului slabitiune ca n'a potutu prinde unu emisariu macaru, — in ambele casuri totu ungurii sorbiau zam'a in fat'a opiniunei publice din Europa.

Dar abstragendu de la emisari, amu tacutu si pentru aceea caci pana candu d'aristic'a magiara si nemtiesca vestesce in lumea larga nemultiamirea ce domnesce la romanii, pana atunci ea nu face alta de catu ca lucra chiaru pre cord'a nostra, caci si noi totu acesta nemultiamire o vestim pana unde pote petrunde modest'a nostra vóce romanésca, si de aceea ne bucuram daca foile ung. si nemt. se insotiescu cu noi a vesti ca romanii sunt natuinalitatea cea nemultiamita. Sunt cateva dile, si unu organu aprópe de guvernulu ungurescu trimitea cetitorilor sei asemene faime despre agitatiuni la romanii, — noi amu surisu caci ni se parea ca audim pre guvernul dandu-si insusi testioniulu, marturisindu insusi indirectu ca are sub ingrigirea sa unu popor pre care nu l'a sciutu seu nu l'a potutu multiamti. — Daca in casul acesta aveam veri o parere de reu, era numai aceea ca Francia, Anglia, Italia, Germania etc. nu va fi sciindu multa carte unguresca ca se precépa totu ce vorbescu fratii nostri.

Inse curundu au bagatu de séma magiarii si nemtii cumca asemenee scorniture nu li va castigá in strainetate neci o simpatia, ci tocmai din contra d'ora li-ar inmultí contrarii. Pentru ca vedi bine, psicolog'a a intratu si in opiniunea publica, si candu unu neinteresat ceteresc despre ceva afacere alorudoue natuini, delocu acelu neinteresat indemnatu de motive psichice trece in partea natuinei celei apesate, seu carea din cele doue e cea mai slaba. Deci noi romanii a caror'a natuinalitate ni e reu

tratata si cari suntemu mai slabuti la poteri, aveam totu dreptulu a contá din capulu locului pre simpatia cetitorului neinteresatu. Astfelu dara fratii nostri bagandu de séma ca acele scorniture sunt dubie la resultate si ca ele lesne potu reesi in folosulu nostru, — se pusera de luara cu totulu alta cale, alta specie de scorniture, mai antaiu „M. Polgár“ apoi „Hon“, dupa cari mai toté cele latte organe magiare si nemtiesci respan-dira in lume ca romanii capeta in epistles bani de la Muscanulu.

Asta noua direptiune o credura fratii nostri mai secura, mai corespondienta, caci panslavismulu e spaim'a Europei culte, si a denunciat o natuine fie aceea ori care, a o invinovetí de panslavismu, ajunge pentru a-i atrage antipa-tia poporalor gialuse de libertatea loru.

Dar neci invinovetirea ca amu face trebi comune cu Muscanulu, n'o potu dovedi d'aristic'a strina, cu atata mai vertosu ca celu ce cunoscce pre poporul roman si magiaru, va fi sciindu bine ca romanii neci candu n'au venit de-a dreptulu in coatingere cu Muscanulu, dara la magiari sunt tocmai aristocrati de ai loru cari seiu calea catra Petropole, si cum se n'o scie caci nu e lungu timpu de 1848/9 pana acum.

Astfelu fratii nostri, dupa ce eu scorniturele nu potura scote nemica la cale, incepura a se conteni, si astadi tacu cu totulu, de unde presupunem ca si-au venit in ori, si acum vomu poté vorbi cu ei casí cu ómeni descepti in precepere, linisci in spirete.

Vorbindu dara casí cu atari ómeni, se li spunem acum combinatiunile nostre despre intentiunile ce le-a potutu avé d'aristic'a magiara in scornurile atinse mai sus.

Noi supuneam ca d'aristic'a magiara sufere in mustrarea de conscientia pentru cele intemperate romanilor, mai alesu in Transilvani'a, si de aceea cugeta ca de la romanii se va radicá veri o miscare, caci: autonomia Transilvaniei nu esiste; — legea (seu cum se-i dicem)

FOISIÓRA.

Monumentul lui A. Pumnulu.

Candu se induioséza provedintia de suscrintele seculare ale unui popor intorsu pe calea virtutii, candu voiesce ca se lu mantuésca din periculele, ce l' amerintia, si se lu radice pe o trépta mai nalta de binestare spiretuala si materiala: atunci cu prisosintia reversa ea din spiretulu seu in unii barbati alesi ai poporului aceluia, i inzestréza cu insusitatile necesarie unui profetu si apostolu alu binelui publicu, li impune nobil'a si sant'a misiunc, de a sta nebositi la postulu seu si de a lucrá fara pregetu, cu sacrificie de repausu, de pace, de comoditate la regenerarea poporului prin desceptare si prin luminare.

Unulu dintre cei alesi de provedintia pentru salvarea poporului romanu, si in spitalu pentru regenerarea Romanilor din Bucovina, a fostu profesoriulu Aron Pumnulu.

Cine dintre cei vii sufetesce nu cunoscce ore intemparile din vieti a acestui barbatu

raru, cari compunu o pagina glorioasa in istoria natuinala? Cine nu-i scie activitatea lui literaria si apostolica natuinala, carea ii ascurzea stim'a eterna si nemurirea? Cine nu i-a vediutu caracteriulu lui celu blandu, atragatoriu si tare ca diamantulu, pre care neci bôle cumplite, nici suferintie amare si grele nu l'au potutu in-frange? Cine dintre cunoscatorii si ascultoriori lui nu-si aduce a minte, cu cata insufletire, cu cata convingere rapitoria si fara de nici o pre-tensiune sumetia propagá elu desceptarea natuinala, zelu spre cultura, nisuintia spre solidaritate fratiésca, invapaiare pentru moralitate intru tot, ca temeli'a binelui publicu, si prudintia agera intru urmarirea scopurilor mai nalta? Cine nu i-a cunoscutu tendint'a lui cea nobila, de a erca insu-si din medilöcole sale proprije ajutorie pentru studinti sermani, si indemnarile lui cele induplecatorie pentru in-fini-tarea de fundatiuni pentru studii mai nalte? In scurtu cine dintre noi nu i-a cunoscutu vir-tutile lui cele mari private si publice, si cine nu i scie meritele lui cele neperitorie pentru eternitate?

Accstu barbatu raru, acestu apostolu sinceru alu binelui si alu natuinalitatii romane

aceu mai bine de unu anu de dile nu se mai asta trupesc in medilöculu nostru; spiretulu lui inse planéza ca unu geniu feritoriu de rele de-asupra tierisorci nostre, ér' semtiamentele lui cele de totu nobile viéza si se intarescu in sute si mii de inimi alese, ce necontentu batu si nisuescu in direptiunea croita de nisice patrioti adeverati si indrumata si sustinuta cu atata in-teleptiune si prudintia de Aron Pumnulu!

Candu unu barbatu se lupta tota vieti a sa nu pentru interesele sale particularie, ci sus-tine cu taria si cu sacrificie pre cele publice, pre cele generale, candu unu omu se face apos-tolulu, ba chiar martirulu unor idei salutarie alu unor principie eterne, candu elu nu viéza pentru sinc, ci pentru binele si mantuirea tuturor: atunci acelu barbatu nu este unu simplu moritoriu, elu este unu tramisu alu prove-dintie, barbatulu poporului intregu, omulu co-munu. Toti aceia, cari urmeaza pre astfelui de barbati in intreprinderile si in lucrarile loru, nu-i asulta numai simplu pre dinsii, ci se a-comodeaza si se supunu vocii provedintei, carea si i-a lesu de organe. Poporulu, carea veneréza pre atari barbati, nu li se inchina loru, ci idei-loru si principieloru, causeloru, ce le-au susti-

nutu si le-au aparatu ei, si semtiamentelor no-bile si frumose, de cari au fostu ei potrunsi. O tiara, unu popor, care nu da luptatorilor pentru idei mantuitorie onoreea cuvenita, care amintirea loru nu o tine de santa, acelu popor da dovedi nu numai ca n'a priceputu pre con-ductorii, pre profetii sei, ci inca ca nici n'a fostu demnu de ingrigirea si de sacrificiele loru. Atare popor se condamna insu-si de viu la moarte, pentru ca n'au priceputu si pentru ca nu onoreza vieti a in cei morti trupesc, dara vii in eternu susfetesc.

Dejudecandu-ne dupa cele premise, suntem ore noi, romanii bucovineni, moralu morti ori vii?... Se nu ne cugetam multa la respunsu, ci se afirmam in data cu cutediare, ca da! noi suntemu vii inca, ca si numai ca am priceputu pre toti binevoitorii, pre toti bineficatorii nostri, si in spitalu pre nemuritoriul Pumnulu, pre apostolulu natuinalitatii romane, alu propasirii in cultura si in moralitate, ci inca nisuumu intru urmarirea si sustinerea ideilor lui salutarie. Dovéda pentru acesta este fapt'a, ca comitetul Societatii literarie din Bucovina in prim'a sa siedintia la mórtea lui A. Pumnulu a decisu in unanimitate, ca se i se

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespun-dinti a-l nostri, si d'adreptulu la Redactiune: Josefstadt, Langeasse Nr. 43, unde suntu a se adresă si corespondintele, ce pri-vește Redactiunea, administratiunea seu spe-dită a cate vor fi nefrancate, nu se vor primi, éra cele anonime nu se vor publica.

Pentru anunțe si alte comunicatii de interesu privatul — se raspunde cate 7 cr. de linie repetitile se facu cu pretiu scadintu. Pretiul timbrului cate 30cr. pentru una data, se antecipa.

ALBINA.

electorală din Transilvania e satira pentru indreptare egala; — romani Unghariei și ai Banatului sunt nemultumiti în pretențiile loru naționali; — prin oficiulalele nove sunt multi indivizi cari nu-si vor fi precepdu oficiul, era oficiul vechi cu destitutie și prasse sunt în parte delaturati sub preteste politice, astfel catu afacerile publice ... vomu vedé de nu voru stă balta etc. etc.

Pentru tōte aceste cause, — asiè presupuneam noi — ditaristică magiara supunendu veri o miscare, ca se previna acēst'a se puse la scorniture, cari după ce se vor fi latit binisioru în strainetate, se pote apoi servî de pretestu intru a prochiamă veri o stare exceptiunala a supra romanilor.

Dar se afle odata fratii magiari că romanii nu suntu, nu potu fi asiè de ne-preceputi se faca veri o miscare ce nu s'ar basă pe dreptate si legi, tocmai in momintele candu tōta armă imperatésca stă la spatele dualismului si prin urmare la spatele magiarilor. Deci scorniturile acele le vomu consideră de preteste casă pana acum'a aruncate din partea celor cari credu că e mai lesne a guvernă in modu absolutu de catu constitutiunalu. Nu aruncati mai multu imputari, daca nu voiti se ni facem asemene combinatiuni.

Noi precum n'am voitu absolutis mulu lui Bach, asiè nu-lu voim neci alu magiarilor, de aceea nu vomu dā ansa neci odata la cutare stare exceptiunala, ci — lupt'a nostra contra magiarismului o vomu continuă casă pana acuma cu armele spirelului, ale preceperei si vointiei, si suntemu convinsi că cei ce nisuesc a ne magiarisă, se voru convinge despre nepotint'a loru.

Alianțe nove:

(S.) Dupa brosuri a ce trată despre alianța intre elementulu magiaru si romanu, apară acum o voce romana in „Wanderer“ din 9 august, arendu importantă a puseniunilor geografice ce le cuprindu elementulu nemtiescu, celu magiaru si celu romanu, chiamato naturalmente a se alia de a lungul Dunarei contra pericolului ce amenintă din partea panislavismului preste tōte trei elemintele numite.

Acesta natiuni, dupa parerea autorului romanu, numai aliade sunt in stare a sustine si mai departe murulu ce desparte rasile slave din médiadi de cele de la medianopte, — éra despre necesitatea acestei alianțe trebue se se convinga fie-care din cele trei clemente, căci neci-unulu nu pote avé interesu a propagă supematia peste vecinul seu pre care nu lu pote desnaționaliză ci numai si-lu face inimicu.

„Wanderer“ din parte-si observa la acesta că ori se lupta romanii contra panislav-

mului, ori contra porterei de atragere a culturii nemtiesci, ori culminéza miscamintele in proiectul de confederatiune dunareana, — neci-unulu din aceste trei casuri nu sunt favoritări propagandei rusofile.

Nóa ni place fōrte de acēsta conchisjone alui „Wanderer“, ni place de constatarea că suntemu contra propagandei rusesci, — deci de asta constatare ne si folosim pentru a o opunu „Debată“ nr. din 10 aug. care vede érasi emisari rusesci prin Transilvania.

Éca aci „Debată“ organu ungurescu conservativu in limb'a nemtiesca, e demisită de „Wanderer“ care érasi e ungurescu deákianu des in limb'a nemtiesca.

Nemii vor fi vediutu că romanii nu sunt ómenii desordinilor, si că imbia alianto pentru conservare propria si naintarea culturei, va se dica si precepui interesulu comunu si celu deosebitu alu loru, — dar totodata se fie convinsi vecinii nostri că poporulu care si-precepe interesulu, nu e capace a senti bucuria pentru că i se dă ocazie ori i se impune a-si pleca capulu sub veri unu jugu de desnaționalisare.

Cernauti augustu 1867.

In protocolulu stenograficu asupra siedintei dietali din 22 iauru 1867 pag. 23 si 24 cetim, că in unele epistole emise din cancellaria domnului celu mare se promise gratia si favorea parintelui episcopu Eugeniu Hacman acelora preati alegatori, cari vor conferă la alegera secretariului episcopal Anton Schönbach de ablegatu in tienutulu Homorului.

Cu tōte, că din partea ce se simtiă atacata, se denegă adeverul cuprinsului acelor epistole, totu-si vedenu, că din partea venerabilei episcopissi se facu unii pasi oficiosi asiā de batatori la ochi, in catu suntemu nevoiti a crede, că acei preuti, cari, nu scimu din ce motive, agitara in tōta poterea cuventului, ca numitul secretariu se fie alesu de ablegatu, incepua se bucurá de o favore, la carea mai nainte nu se visau. Noi nu i-am invidiat pre ei pentru unu patronagiu, si si nemeritat, si neci nu am luă notitia despre elu; dura de óra-ce acelle favoruri se facu pe cont'a altoru preuti, cari dupa judecat'a opinionei publice au asemene dreptu si mai multe merito de pastorie, de a li se imbinataștare, asiā-dara suntemu nevoiti a produce caus'a naintea forului publicitatii.

Enori'a (parochia) Mahală in tienutulu Cernautiloru e un'a din cele mai bune in dieces'a Bucovinei. Devenindu ea vacanta inca nante de doi ani, se deschise concursulu de asiediare si in competentia se pusera treisprediece

pastori de suslete, care de care mai meritatu in pastorie, era mai multi din ei si eminenti in sciintia. D'intre toti acci competinti se propuse pentru asiediare de parou candidatulu D. B—schi paroulu din Ilisiesci, carele precum e sciutu si precum constatédia si protocolulu siedintiei dictali a manifestatu cea mai mare activitate pentru alegerea d. Schönbach de ablegatu in tienutulu Homorului. Este sciutu, că unii din competenti suntu mai meritati si mai de multu in pastorie de catu p. B—schi, éra altii ilu intuneca cu totulu prin eminentia sciintielor teologice si de óra-ce, dupa ordinatiunile cuprinse in dreptulu bisericescu austri-

acu, aceste mominte precumpenescu la dejudecarea demnităti in casurile de asiediari, ni vine a crede, că demnitatea, cu carea'sa portatup. B—schi la alegerea secretariului episcopal de ablegatu pentru Homor, n'a remasutreeuta cu vederea. Se vede că regimulu, care a refusat presentarea si denumirea numitului candidat, nu a luat in privire acestu momentu de demnităti; dura precum audiușeu-nulu episcopal, remanendu consecinte, facu unu pasu mai ostentativu in favorea candidatului sen. Suntemu curiosi, ce va rezulta din tōte, atat'a inse scimu, că astfelu de agenda, tulburandu conceptele despre demnitate, meritu si remuneratiune bisericescă, potu conferă numai la demoralisarea clerului.

Altu casu inca mai eclatante! Dupa mōrtea paroucului si protopopului Niculai Drăcănschi din Radauti se denumì de administratoru protopopescu mai antaiu paroucul Georgiu Constantinovici si, dupa treccerea lui in starea calugarie, paroucul de la Burl'a Tom'a Reni de Hersieni, ca celu mai betranu si mai stimatu de preumea tienutului. Deschidiendu-se concursulu de parou pentru Radauti petitunara trii si anume: Adm. prot. Tom'a Reni, paroucul de la Cerecau Constantin Tarangulu si paroucul de la Jasloveti Tóderu Usatiuc. Se intrebi pre tōta preumea diecesei n'ar dice altintere, de catu că p. Reni merita a fi propus primo, Tavangulu secundo si Usatiuc tertio loco pentru enori'a Radautiloru. Inse venerabil'a nostra episcopia, precum audiu de securu, s'a decis a face contrariul adeca a propune pre p. Usatiuc primo si pre p. Tarangulu secundo loco, éra pre paroucul si prot. adm. alu tienutului neci decum. Trebuie se martrumu că, audiendu un'a ca ast'a inca nemai audita in dieces'a Bucovinei, ni statu mintea locului, si inca si acum'a am si remas in uimire, de nu ni-am si adusu aminte, că p. Usatiuc, po o parte e dupa soci'a-sa nepotu parintelui Episcopu, éra de alt'a parte a fostu inca unulu din cei ce s'a luptat barbatesce pentru alegerea secretariului Schönbach de ablegatu. Suntemu in nedumerire, carea din aste dōue demnitati se luă mai multu in considerare, candu se decide, a propune pre p. Usatiuc pentru enori'a Radautiloru nu numai naintea unui altulu parou mai vechiu si mai meritatu ci ca pre unu subalternu si naintea protopopului seu? Séu pote că sunt acum legi si ordinatiuni nove, dupa cari se dejudeca in venerabilulu consistoriu meritulu si demnitatea prentiloru? De o asiā, de ce nu se publica acelle legi nove in diecesa, ca se scimu, cum se ne portam si care cale se apucămu, spre a ne culege merite?

Noi asceptam, că consistoriulu nou organizat va desvoltá in administratiunea diecesei o activitate, prin carea se vor vindeca dureile de nainte, si in anulu trecutu am si respicatu in unu numeru alu „Albini“ cele ce le pretinde clerulu de la elu; dura de óra-ce acelu numai o nemica din celu espuse nu s'a realizatu, ma in unele privintie inca mai sentetoric doberi ni-a causatu.

Apostolul Paulu, vatomu siindu in dreptulu seu de omu si de cetatianu au disu: *Civis romanus sum, Caesarem appello!* Pe óra acēst'a si noua ca cetatieni, in fati'a strimbătatilor ce ni se facu, nu ne remane alt'a,

de catu so apelam la tutel'a legilor imperatesci si se rogămu pro diregatorile c. r. ca la presentarea si denumirea de parochi pentru Radauti si Mahală se fie cu atentiu la tōte imprejurările si so bine-voiesca a face acelasi, prin cari s'ar intimpină cele puse in lucrare spre mahnierea clerului.

Radauti, St. Ilie, 1867.

(*Scol'a normală si cea de fete.*) Sub consistoriulu den Cernauti sta si scol'a normală din Sirete. Starea scolii acesteia s'a mai imbunătătitu, de candu au intrat in tienutul invetatorii: Lucescu, Palieviciu, Botezatu si Petrasiu. Aici este si scola de fetite si damele instruitărie sunt Proticichieviciu si P—ischi. Pre candu cea d'antaia e o invetatorie catu se pote de brava, de asta din urma nu potomu dice niciu de bine. Pe langa aceea, că-i lipsește rutin'a invetatoriesca, ea inca si o femeia precupăta, crede adeca se se fie inereditat, de candu e invetatorie, cumca copile de origine romana n'ar fi talentate si n'ar merită locurile cele d'antaie in scola, chiaru int' acestu an . . . din nesecase nemiesci si polones, cari le cercetădă ea mai multu si mai regulatul de catu scol'a. Diou mai multu de catu scol'a, dura nu numai catu asiā, ca se fie disu, el seriosu, căci invetatorie aceea ambla la scola fōrte ne-regulat; siindu ea maritata, sunt unele restim-puri, că copile nu o vedu in scola, nu dile-neci septembane, ci lune intregi. Ce o caracteri-sză inse mai multu e ur'a cea ne'mpacata, ce o nutresce catra totu, ce e romanu. Asiā nu-e multu timpu, de candu nu s'a sfidu ea a se de-chiară in publicu naintea unor persoane destulu de respectabile in privint'a limbei nostru, in limb'a ei de predilectiune cu cuvintele: „ver... romanische Sprache, wer T . . . soll sich mit ihr noch den Kopf brechen.“ Cu tōte acestea ea figuréza ca invetatorie romana, pentru că e asiediata la o scola sustinuta cu spesele romanilor, adeca ale școlitorilor fundului religiunari. Scaderile ei, daca le cunoscă tōta lumea, eu atat'a mai vertosu cauta se le cunoscă inspectoriulu de districtu si celu de scolă, adeca parintele Seleschi si domnulu Bozdech. Noi nu suntemu chiamati a-i trage la respondere pe domnii acestia, ce au intreprinsu ei spre a repara reul' causatu in scola prin portarea invetatoriei amintite, dura scimu, că plansori si are-tari asupr'a ei au ajunsu pana la consistoriu, si inca fōrte multe, foră inse ea se fie avutu ele vr' unu resunetu. De aici deduce publicul, cu dreptu cuventu, cumca consistoriulu o ocrotesc, adeca sustiene reul' in permaninta in scol'a a-cesea. Asta gresieala a consistoriului amu numera-o intre gresielele cele mico ale lui, daca tiér'a ar avé abundantia in scolă de fetite statutorie sub povetiurea lui; căci atunci reul' den scol'a de fetite den Sirete s'ar recompensa in catva prin bunetatea scolelor do fetite de aiurea. Dara siindu că sub consistoriulu den Cernauti sta numai scol'a de fetite den Sirete, de aceea cu statu mai mare i este indotorirea, de a face den scol'a asta o scola de modelu. Si asta indotorire cuprindă in sine si osend'a consistoriului pentru portarea lui cu P—ischi.

radice unu monumintu mormentalu si se se infintieze o fundatiune Pumnuleana pentru sprigintirea tinerilor seraci la studii mai nalte; ea toti fostii lui invetacci si stimatori, si toti studintii gimnasiului cernautianu din indemnuri proprie si in repetitive ronduri si-au rostitu dorintia a ferbinte pentru facerea monumentului si pentru infintiarea fundatiunii catu mai curundu.

Éta dar că tineri si betrani, invetacci si simpli stimatori suntu uniti in reverintia pentru rarulu barbatu Pumnulu, carea este purcesa din insufletire pentru ideile sustinute de densul!

Si prin ce alt'a ar fi Romanii in stare, se-si manifesteze mai nimerită stim'a si reverintia sa fatia cu Pumnulu, de catu numai prin infintiarea astorul dōue monumint? Celu de la mormentu, simplu dar' cuviintiosu, se arete fie carui Romanu, fie carui caletoriu loculu sacru, unde pauséza osaintele acestui barbatu multu pretiuitu; cela laltu, fundatiunea adeca, se fie unu isvoru nescatut de medilice, prin cari se se cultive tineri insufletiti de chiamarea, de a proumă mai departe oper'a inceputa de Pumnulu, de a se face si ei in cercurile sale de

activitate apostoli sinceri si zelosi ai naționalitatii romane, ai sporirii in cultura si in moralitate.

Daca nu s'a datu pana acum'a nici Romanilor bucovenini, nici celor de prin cele latale provincie romane, ocazie, de a-si imprimă o detorintia santa in memor'a lui Pumnulu, cau'sa a zaicu in impregiurările triste si nefavoritice ale anului trecutu. In estu anu inse, dupa repetitive cereri din mai multe parti, ni luăm libertatea de a face apelul caldurusu nu numai la toti invetacci lui, ci si la toti stimatori lui, la toti Romanii adevarati de pretutindene, ca se vina int'ajutoriu cu obolul si spre realizarea ideilor amintite mai susu.

Prin contribuirile sale Romanii voru dovedit sentimentul de solidaritate si de recunoscinta pentru marile merite ale barbatului nostru comunu, ei vor areta, că suntu intielesi cu cau'sa sustinuta de Pumnulu, că dorescu, că voiescu, ea ea se triumfe catu mai curundu.

Suntemu de totu securi, că fie-care Romanu cu semtiu, ori de unde ar fi elu, se va grabi cum mai tare, ca se depuna pe altariulu lui Pumnulu jertfa sa, si de aceea rogămu pre ori cine se binevoiesca a adresă contribuirile

sale de a dreptulu s'au prin culegatori la Comitetulu Societatii pentru literatur'a si cultur'a romana in Bucovina, de carele se va ingrigi redicarea monumentului mormentalu, si se va administră fundatiunea Pumnuleana. List'a contributorilor se va publica in „Foca Societății“ precum si raporturile de administrarea banilor incursi.

Rogămu inoa pre onoratele redactiuni ale tuturor foilor romane, ca reproducendo apelul nostru se binevoiesca a deschide liste de contribuire in cerculu amicilor si alu cunoscutorilor sei. Asemene rogămu si pre toti amicii nostri de pretutindene, ca se sprinătesca apelul nostru prin indemnările sale caldurusă si binevoitorie. Astu felu numai curundu vom si in stare, de a anunța publicului romanu statu radicarea monumentului mormentalu catu si infintiarea fundatiunii Pumnulene. Comitetulu Societății „Foca“ societății etc. din Bucovina,

Orile de recreatiune

d.e
Ludovicu Guicciardini.

(a vedé nrri 68—84.)

Ingomfarea adesea e privita de nebunia.

Unu cavalieru milanesu, omu superb si ingomfatu, venit la Florentia de ambasador. Aceast'a intre alte sumeti, indatină pentru ostentatiune a schimbă adesea cutare catena de aur la grumadi. Nicolae Nicolini, omu invetator si intieptu, mirandu-se de aca datina si despretiindu atat'a sumetă, dise: altor nebuni li-e destulu o catena (unu lantiu) dar nebuni'a cestuia e astfelu catu i trebuesc multe catene.

Cu responsurile intiepte si la ocazie se potu corege une ori smintele principilor.

O femeia capetandu contra pretensiunii sale o sentinta nedrépta de la regale Filipu de Macedonia, care atunci turburatu de vinu presiedea in judetiu, femeia eschiamă cu graiu innaltu dicendu, io apeleză la Filipu candu va fi desceptu (trödiu); din care causa petundindu-se principale si gasindu că in adeveru a facutu smintă, recompensă (resplati) in modu re-gescu pre brav'a domna, dar foră a schimbă sentint'a judecătoriesca.

Cei malitosi, sub pretestu de acordu (invoire) despăia de poteri si de scutu pre cei ce sunt mai simpli, apoi i-apăea.

Oradea-mare 8 aug. 1867.

(Cum se imparte stipendie d'in partea Asociatiunei nationale d'in Aradu?) * Asiá éoa: cù numai cunoscintia buna si gratis veri unui dintre dd. membri ai direc-
tunii se ai, apoi documinte mai bune de catu
cestea nu-ti debuescu. Si daca mai intrece d'in
sum'a preliminata pentru stipendie, apoi si
l'intre necunoscuti mai capata unii, caror'a li
uride noroculu. Adcea numai cunoscintia si
gratia se ai la unulu dintre dd. membri, poti
i convinsu, cù vei fi si preferit intru casti-
arcă stipendiului, nascaru se si n'ai lipsa de
lo. — Ast'a fu respunsulu d'in partea unei
persone speptavere, catra carea mi indreptasem
intrebarca in privint'a impartarei stipendielor
asociatiunei nationale d'in Aradu.

Asiá dara noi cari nu potem alergá pe
a Aradu ca se ne potem castigá gratia si se
informam pre on. directiune despre starea
nostra deplorable, potem dice „adio“ — catra
Asociatiunei mentionata; caci indiadarn vomu
nsirá documinte peste documinte, acele, de
dupa procedur'a de pana acum'a nu pre multa
salero potu ave in antea on. directiuni. Bagu
éma pe suplicele nostre se arunca sorti, ca
pe vesmintele mentitorului, ca se. nu des
multa ustanéa, spre a le cercá tote dearondulu,
fiindu cù sunt multe. Fiindu cù mod'a la noi
la Romani asiá e acum, cù si acei tineri stu-
dinti, cari au parinti avuti, séu celu putinu
in stare buna, nu se sfiescu a cere ajutorie de
unde numai sciu cù este, éra parintii loru catu
ciu cù esiste undeva pucinelu ajutoriu nati-
unalu, si-lasa fii pre capulu natiunei; caci
Domine catu e de avuta natiunea nostra, potem
emula cu alte natiuni. Si unii ca acestia asta
mai antau preferintia intru castigarea vre unui
ajutoriu, de catu accei orfani, cari nu au neci
parinti neci medilice ereditate de la aceia, prin
cari s'ar potu ajutá in catu-va; si pre acestia
are pre on. directiune atat'a curagi si susținetesu
i indrumá simplu: cù pentru ei nu s'a ajunsu
sum'a preliminata do adunarea generala. Du-
rere destulu de mare, candu neci acele pucine
oserte nu se potu imparti intre tinerii ei mai
lipsiti, caror'a li-ar competi.

Caus'a e destulu de evident, cù nefiindu
tat'a sum'a de mare, nu se potu impartesi toti
in ajutorie, desí numai rari sunt intre noi
ceia, cari se potu radimá pe spesele proprii,
inse catu de catu, preferintia ar si se fie ac-
tor'a, cari nu au nimic'a si suntu studinti buni;
dar pe langa acesta causa se mai inverte si alta
causa, procedur'a — intru impartirea ajutorielor
— basata pe informatiuni false. Noi candu
simu cù esistu undeva ajutorie de castigatu,
nu potem alergá mai antau a ceri gratia, —
ci sciindu pre bine cù acele ajutorie, daca
esistu, esistu numai pentru cei mai orfani si
lipsiti de ajutorie, si studinti bravi, astfelu ba-
sat pe documinte autentice alaturate langa su-
spica ceremu ajutoriu, fara recomandatiunea
unor'a séu altor'a, de óra-ce documintele potu
recomandá pe fie-care din destulu, si in catu e
lipsa de informatiuni accele faca-se prin persone
demne de totu credientul.

De aici din Oradea mare capatara de la

*) Ar fi partialitate daca n'am ascertat si asta parere.
Se intielege cù judicat'a e de rezervat pana vomu
audii si cea lalta parte.

Red.

Asociatiunea natiunala din Aradu in anulu
acestu secolasticu diece individi ajutorie, — de-
cumva a fostu pr'o on. directiune despre toti
acestia dreptu informata, — atunci o spunu
fa de neci o siéla cù „a fostu reu informata“,
chiaru si informatorului, ori si cine fie, i o spu-
nem, cù informationea i-a fostu falsa, caci se
potea cu un'a suta florini mai pucinu, carea
apoi se potea imparti altor'a lipsiti din alte
parti.

Fiindu cù suntu destui tineri orfani,
aceia cari mai au stipendie si din alte parti nu
ar debui preferiti, si daca s'a intemplatu cù din
stipendistii Ilustrei Familie de Mocioni au ce-
retu doi ajutoriu, ori se se fie datu preferintia
acelui-a ce i-competia, ori neci unui'a, inse cele
mentionate si aci si au loculu.

Subserisulu daca am cerutu ajutoriu, am
cerutu cù sum orfanu fara parinti, cunoscintii
me voru judecá, decumva nu mi-a competitu
acelu ajutoriu, carele de lu capatam, poteam
celu pucinu calatoru catra casa pre tempulu de
vacatiune, insa daca s'ortea favoritoria n'a pi-
catu pe mine, am remas aief. Apoi se-mi ierte
skept. dd. membri ai directiunei, daca dicu: cù
daca voru aruncá totu deun'a sorti pe bietii
suplicant, si se voru basá totu deun'a pe in-
formatiuni rele, abuna séma departe nu vor
merge.

G. Martinesou.

Romania.

Cetim in „Plebeulu“ din Galati: „In
momentele candu diariulu ni se asta sub presa,
astam cumec eri la 13 iuliu d-lu prefectu prin
mesure politionesci a desfintat bordelele in-
tretinute de jidani, dandu astfelu libertatea la
vr'o patru-cinci sute de fiente nenorocite. Con-
statam cù prefectulu a sterputu comerciulu ce
se facea cu fetele romane, pre care factorii ji-
dani sub felu de felu de proteste le insila, le
rapia, spre a le aruncá in bracele prostitutionii.
Fie dura bine-cuventatu numele prefectului
nostru. D-lu Lupascu a facutu, in pucinul
timpu de candu se asta in capulu administrati-
unii judetului nostru, sapte mari: constringerea
comerçantilor straini la plat'a patentelor, si
stirpirile comerciului de prostitution. Éca ce
pote face unu functiunaru a carui anima este
adaverat romana, si care nu-si face din viola-
rea legilor, din tolerarea abusului si din pro-
stitution, unu medilocu de castigu.“

„Trompet'a Carpatilor“ comentéza pa-
siulu dlui Lupascu cu urmatorele cuvinte ce
le reproduceu aci recomandandu-le atentiunei
diarielor némtio-gidanesce de Viena:

„Prefectulu judetului Covurlui a facutu
unu actu frumosu. A desfintat tote instituti-
unile de prostituitare, de degradare, de tavaliere,
unde nisice infami gidoi atrageau preste patru-
sute de femei nenorocite, dupa ce le corumpeau,
le speculau, si faceau din ele rusinea orasiului.
Vomu vedé acum daca d. Crémieux si toti ape-
ratorii gidoilor pribegi, voru veni so proteste
in contra prefecturei, caci au sfaramu templul
lui Priap din Galati, caci a pusu focu temelie-
loru viciului celui mai degradatoru. Vom vedé
pres'a francesa si germana daca va protestat si
asta data contra intolerantie Romanilor.“

Este multu timpu de candu Trompet'a

protestá contra acestui viciu degradatoru ce a
si facutu din otelurile oraselor tieri asiluri
de desgust si de prostituitare. Unu singuru omu
a respunsu la apelulu nostru, care nu era in
fundu de catu vócea publica, d. Lupascu pre-
fectulu de Galati. Candu va se avemu asemenea
prefecti in mai multe orasie ale tieri unde a-
cesto templuri infame ale dieului Priap suntu
mai numeros de catu bisericile si scolele? Ve-
deti ce pote face unu prefectu capabile si con-
scientiosu!“

Ast'a va fi caus'a adeverata de se espepto-
raru corespondintii foilor ovreesci-nemtiscesi
contra lui Lupascu, éra scisorile acestui pre-
fectu catra consuli vor si fostu luate de pretestu,
caci neci contineau altu ceva asto scisorii do-
catu constatarea oficiala (la care au luat parte
si Papiu Ilarianu si col. Jarea) cù in adeveru
organele turcesci au aruncat pre gidi in Dunare.

— „Romanulu“ din 4 agustu, contine
unu telegramu din Braila, in care se dice:
„Municipalitatea de Braila a votatu trami-
terea la studie supriore in Italia, a cinci tineri,
din Transilvania, Banatu, Bucovina, Basarabia
si Macedonia. Gloria cetatianilor, cari au datu
unu votu atatu de romanescu! — Stanu u
Popescu.“

Éca aci o faptă mare spre mangaiare si
incredere acelor buni natiunalisti cari si te-
meau cù societatea romana nu-i precepe si cù
noi portam natiualitatea pre budie dar nu si
la inima.

O dovédă atutu de frumosu delaturéza
tomerea, si descepta sperantia intru unu veni-
toriu mai ferice. Salutam cu bucuria asta do-
védă, convinsi fiindu cù neci o natiune n'a
ajunsu veri o fericire mai nainte de a dovedi
cù o merita.

Economia.

Oradea-Mare 6 aug. 1867.

In tergulu nostru de septembra in diu'a
de astazi trecuta bucatele cu urmatorele pre-
tiuri: siniculu de grâu curat 9—10 fl., — si-
niculu de grâu mestecatu 7 fl. v. a. — siniculu
de cuciurudu 6 fl. 40 or. — sin. de ordiu 3 fl.
20 cr. Ovesu nu era.

Vitele cornute au pretiu forte buna, por-
ciu au pretiu urecatu. 1 fl. de carne de vita
18 cr. — 1 fl. de carne de porc 28 cr. — 1 fl.
de carne de cie 12 cr. — 1 fl. de casiu 14 cr.

Legumele de tote feliurile si pome avemu
in abundanta. Pretilu vinului seade, ville
sunt frumosse. Secerisulu sa finitu, rôda e de
medilocu. Tempulu forte placutu.

Agricola.

VARIETATI.

= Straportarea insemnelor din
corón'a Boemie. Comisiunea de deputati diet.
din Boemia a prespuit in acesta privint'a urma-
toriului programu: Dupa ce se voru sfersi lucru-
rile de renoire in camara corónei, toti membrii
comisiunei voru veni la Viena impreuna cu
unu comisariu reg. pentru a primi corón'a si
elele latte insemne ale ei. Den Viena se voru
readuce cele din urma cu o trasura separata

(pe calea ferata) intr'unu vagonu anumit pen-
tru acésta. In Brün voru inoptá si in diu'a
urmatória la 10 ore nainte de mediasi va sosi
trasur'a in Praga. Aici i voru intempiá Em.
Sa primatele si deputati dietali din Boemia, si
voru primi insemnele punendu-le pe trasur'a
de gala a Em. Sale si ducendu-le in catedrala,
pe urma in camer'a corónei, unde catu va timpu
va fi poporului concesu a intrá.

= Arciduces'a Maria Teresia Isabela
a repausat eri in 8 ale c. in Albana, langa
Roma, patimindu de colera. Fieierat'a reposata
a fostu vedova regesca de Neapole, si sor'a altei
sale imp. a arciducelui Albrecht, avea etate
de 51. ani. Dupa ea au remas 9 baiati: 4 fete
si 5 fetiori. Acestu casu trist este dara alu pa-
trulea ce astinse in anulu acesta pe in. casa
domnitória absburgica: la inceputulu anului
reposă arcid. Stefanu; dupa elu, in junii, tine-
r'a arcid. Matilda; totu in acesta luna cade si
catastrof'a din Messicu cu imperatulu Massimi-
lianu, si acum'a se intemplă si acesta mòrt. Totu
cu acésta scire se anunta cù si doi fii a
reposeatei: princesa Pia si contele de Galtagine
rone patinescu de acéasi bôla epidemica.

= Din Petrupole se serie cumca in
Rusia se facu colepte multe pentru fameile si
baiatii din Bulgaria, cari suferu de barbarie
turcesci. Pretimea rusescă se intereséza mai
multu ca toti de acéstu faptu.

= Multiamita publica. Subserisulu
aduce multiamita publica Ilustritatei Sale Pro-
coopiul Ivacicovicu eppulu diecesei aradane pen-
tru gratiosulu bineficu, prin care s'a induratu
a mi usiorá greutatile, cu cari am de a me lupta
si fiindu lipsiti de medilicele materiali; asemenea
primésca de la subserisulu furbinte mul-
tiamita si urmatorii dni marinimosi, pentru a-
jutoriului, cu care prin medilocirea Sp. Dnu.
Georgiu Haica jud. cer. din Totuvaradinu au
avutu bunetate a me inpartesu in recursulu an-
ului envint: D'sa cu 10 fl.; M. O. D. I. Co-
ciub'a parocu si ases. cons. cu 2 fl.; M. O. D. I.
Belesiu parocu si ases. cons. cu 2 fl. D. G.
Danu not. cu 2 fl.; S. D. L. Mihailoviciu jud.
cer. cu 1 fl.; D. E. Micanu cu 1 fl.; D. S. Cri-
sianu cu 1 fl.; D. A. Daliciu neg. cu 2 fl.; D.
I. Silberleitner not. cu 2 fl.; D. P. Goronu not.
cu 5 fl.; D. Roth cu 2 fl.; D. S. G. Fluerasius
neg. cu 1 fl.; D. L. Ladányi juras. cu 1 fl.; D.
I. Montia not. cu 2 fl. Prin D. Iosifu Vuclu-
escu not. in Siepreusiu: Dlu cu 2 fl.; D. N.
Ardeleanu not. cu 1 fl.; D. T. Andelin'a not.
cu 1 fl.; D. A. Ursutiu parocu cu 1 fl.; D. N.
Costa par. cu 50 cr.; D. Paula Goronu not. cu
5 fl.; D. I. Ille not. cu 1 fl.; D. I. Deheleanu
not. cu 1 fl.; D. P. Budai not. cu 40 cr.; D. I.
Fogarasiu jur. cu 1 fl.; D. A. Tipeu cu 1 fl.;
D. G. Papu juras. cu 1 fl.; D. Stanescu adv. cu
1 fl.; D. S. Deseanu not. cu 50 cr.; D. Florianu
Varga ablg. cu 1 fl.; D. A. Popoviciu jud. sup.
cu 1 fl.; D. I. Ardeleanu cu 1 fl.; D. Dimitrescu
preotu cu 2 fl.; D. E. Bugariu docente cu 50cr.
D. Comlosianu not. cu 1 fl.; D. Milovanu not.
cu 1 fl.; D. Montia not. cu 1 fl.; D. S. Bireu
preotu cu 50 cr.; Rssmulu D. I. Tieranu proto-
popu cu 3 fl. si Rv. D. M. Magdu parocu cu 5 fl.
Ioane Hosanu m. p. medicinistu in Vien'a.

= Marturisirea dlui Beust. Foile ger-
mane se oupa multu de intelnirea de la Salz-
burg. Dara acum trebiue se se convinga cù prin
acea nu se sgudue pacea Europei. Ele istorisesu

Fiindu vórbă despre o tocmla intre lupi
si intre oi, si voindu se intarcsa tocmla cu
chizisia, se contielesera ca lupii se dea oilor
de ostagi (chizesi cu capulu) pre fii loru, éra
oile se dee lupilor pre canii de la turma. Lu-
pii neincapendu in pele de bucuria pentru a-
semenea tocmla, intr'o nòpti fii loru si dedera
semnu si li faca intrare, de nu remase óie
sanatosă, caci canii lipsiau din ajutoriul turmei.

Fie cine vorbescă despre profesiunea (maestri'a)
sa, nu despresa a altuia.

Anibalul de la Cartagine venindu ca es-
latu in Efesu la regele Antioch, intr'o diu'in-
vitat de amici se nérgera a audí pre escenile
peripateticu (filosofu care instruá pre umblan-
du-se) Formione, carele vorbindu cu multa elo-
cintia despre oficiul de capitani si despre ar-
tea militara, placu preste modu ascultatorilor
sei; deci intrebantu fiindu Anibalul de catra ei
ce i se impare despre unu atare omu, respunsu
cù a vedi in vietia multi betrani delirandu
(facandu-se nebuni) dar n'a vediutu neci pre
unul care se fie delirat mai multu de catu
Formione.

Principii intiepti si marinimosi conserva popo-
ratuines intréga si vigurosă.

Titu ministrulu lui Alessandru celu Mare,
voia se-lu indemne ca se inmultiésca darile
(contributiune, portia) din imperat'a sa. Caruia
Alessandru respunsu cu marinimitate asié: io
uresu pre acelu gradinariu, care smulge ierb'a
cu radecine cu totu, iubescu pre acelu pastoru
care tunde oile si nu le belesce. Respunsu in
adeveru demnu de Alessandru celu Mare.

Provederea incunjură pericole cele mai mari, éra
neconsideratiunea face contrariul.

Rindunéu'a fiindu in societate cu alte pa-
seri, vediundu semenandu-se inulu, dice: acela
trebuesce mancata sement'a din pamentu, pen-
tru cù io vedu bine cù noi suntemu in ispita.
Dar paserile riindu o numira profeta minti-
nosa. Resarindu inulu, rindunéu'a le dogeni cù
trebuesce smultu, dar ele risera. Inulu se cōpse
si rindunéu'a denou dogeni cù trebue stirpitu.
In fine vediundu cù ele nu pretiuesc suaturile
ei, se desfacu de societate, si se apropiu de omu,
unde ea vietuesce, canta, si petrece secura, éra
celor'a latte paseri, din inu li se gatescu retiele

Voindu Savoianii a face o lovitura se-
scape de domni'a Genovesilor, se incepura in
Genova consultarile cum se-i pedepsescu aspru,
strigandu fie-care cù trebue derimata, trebue
nemicita acesa tiéra cerbicosa, deci procesera a-
desbatu modulu de observat, unii diceau cù
trebue facuta asemenea pamentului éra locuitii
menati se se asiedie in Corsica, si asié unulu
propunea un'a altulu alt'a. Paulu Spinola eta-
tianu seriosu si de mare autoritate, nepre-
pendu cum s'ar potu guverná acelu casu asié de
lesne, pentru a mai domolí furi'a si a mai reci
inimele concertatianilor sei, dice: daca voi dom-
nilor, otariti a derimá si a nemici Savoia, mie
mi s'ar paré (reserva suatului mai bunu) cù
modulu celu mai bunu ar fi se trimitem acolo
pre accia, cari — precum sciti — bancrotandu
pana acum preste siepte sute de milii de ducati,
au ruinat a patra parte din acésta pre potinte
estate. Astfelu daca pre acestia i vom trimite la
Savoia, potem crede cù o vor stricá si derimá
de totulu.

(Doctrina moderna: Aceia cari din Rus'a,
din Poloni'a si din Turci'a, trimisii pe Ovrei in
Romani'a, óre nu-i trimisii dupa suatului atin-
sului Spinola? Trad.)

că dlu do Beust ar fi disu: „Mi se impata că eu procedu in politic'a esterna numai empirice si simptomaticce, me dojanescu că propasiescu fara planu presipu, pe care eu consecintia se-lu pastrezu, dara in ace'a chiar se cuprindre planul meu, ca se nu am planu ce me angagéza pentru durata. Austria aro lipsa de pace pentru mai multi ani, fie-care resboiu europeanu pote se-i puna la intrebare esistint'a ei, pentru aca trebue se sustienu pacea cu ori-ce pretiu, si se o medilocescu in fie-ce certa. Numai eu unu casu trebuia se se provéda si s'a si provediutu, si acestu casu e ca ea se nu stie isolata fatia cu atare coalitiune ce ar speculá la o slabitune teritoriala a ei séu la descompunerea ei. Contra-a cestei coalitiuni este medilocu o contracoalițiune; unu medilocu palativu necesariu, dara totusi ingrigitoru. Cur'a adeverata de restauratiune pentru Austria este pacea.“

= Alegere de deputatu dietalu. La Gibou s'au alesu G. Urházy (fostu redactoro lui „Hon“) contra romanului Cibenschi. Mai pre largu ni se promite că vom primi descriere curundu.

= L. Kossuth, — dupa cum sc serie din Viena fóie „Avenir National“ — a re-spinsu mandatulu de deputatu ce i s'a oferit din partea cercului de alegere din Weitzen, si are do evgetu se arete motivile ce lu silesu se remana in esilu print'nu manifestu.

= Multi'amita pubblica. Sórtea iubitului meu parinte (fostu notariu in Boccea montana, dar prin intrige lipsit din postulu seu) nu potea se ni dee educatiune la trei frati precum ar fi dorit inim'a parintésca, deci subscrisulu mi-am luatu refugiu la gráfa Ittei Sale Dlui Andrea Mocioni de Foen, si fusei ferice a primi in decursulu anului scolasticu unu stipendiu de 40 fl. v. a. — Catra acestia Ittea Sa pré santitulu episcopu Ioane Popasu (recomandandu-me fic iertatulu protopopu din Logosiu Ioane Marcu) s'a induratu a-mi daru unu ajutoriu de 80 fl. v. a. — Pré stim. Domnu Timoteu Miclea jurasore in Cacova, a binevoitu a-mi daru unu ajutoriu, mie si fratelui meu Lazaru normalistu, cu 15 fl. v. a. — La olalta sum'a tuturoru ajutorielor sarcinale pré iubitului meu parinte, si fiindumi cu potintia & continua studiele, aducu suslaudatilor marinimosi contribuitori multiamita adanca, si i rogu eu umilitia ca si in viitoru se se indure a me facc partasiu in gratia de pana acum. Comorisee 6 aug. 1867. Alesandru Petroviciu m. p. stud. de a III clasa gimn, din Logosiu.

= Despre rescularea din Creta se serie den Atena cu dtulu 25 I. tr. că desii per-

devile sunt mari, rescularea cretanilor totusi nu se va domolí. Omer Pasia si a ajunsu scopulu seu numai de jumetata si n'are prospectu se-lu ajunga de totu. Elu a ocupatu Sfachia, dara nu a supusu pe locitorii den ea. Acestia daca nu voru mai asta locu de ascunsu in munitii din patri'a loru, vor tree in alta provincia unde va fi campu mai favorabilu de lupta si voru returná in patria-le totu cu amoreá vechia, candu neamicul o va fi parasit'o. Rescularea din Cret'a n'are granitia defipta: nu capitala, neci cetate. In Creta se luptau 50.000 trupe regulate turcesci si 10.000 nereg. contra cam 6000 de insurgenti, si abia dupa lupta de unu anu de dile cucerira nisce stance. — Fatia cu tiraniile turcesci se afara si insurgentii siliti a luá asemene mesuri, deci emisera si ci:

„de acum nainte nu voru mai erutia atare satu turcescu, nu voru lasa pétra peste pétra; plantele de cuceridu si arbori de oleiu precum si totfeliu de plante ale turcelor din patria le voru nemici, numai se pôta. Pe cei prinsi nu i voru considera de ómeni indreptatiti a face apelu la umanitate, ci numai ca pc vite selbatece cari, omorindu-le, incéta a fi spre stricatiune. Familiale turcelor se voru maná la tiermurii marii, unde ele, de cumva nu voru veni intru ajutoriu nái creștinc, se voru lapedá in mare din desperatiune, pecum familiale crestine au fostu silite se-si caute mórtea dorita in undele marii. Perspectiva teribila!

= Sultanulu in treccera sa pre la Rusciucu a primi pre Marica Sa Domnulu Carolu I cu multa onore militara.

= Essamine. Din Oradea-Mare eu datulu 5 aug. ni se serie: Astadi a fostu essameniu in scol'a elementara rom. or. din orasuu, sub presidiulu presiedintelui consist. Simeone Bica, au fostu de fatia preotii locali si unu mare numru de cetatiani. Tineri scolari erau 48, din-tre cari 40 baieti si 8 baete. Esamenulu s'au tienutu din studiele indatinate in asemene scol'e, precum religiune, istoria, geografie, gramatica, cettire in trei limbe, cantari, aritmetica etc. Resultatulu essamenului fu fôrte imbuscuratoriu pentru óspeti si face onore dluu invetiatoriu. — Cu asta ocasiune intrebu de ce romanii din Oradea Mare nu-si potu face o scola cu dôua clase, caci lipsa au de ea éra venitul este, dace acelu invetiatoriu de a dôua clasa s'ar face cantor si stran'a drépta, pentru care astadi primesec salariu unu cantaretu grecescu, pre care nimene nu-lu intielege dar neei clu insusi nu scie grecesce. Si mai mare lipsa este de o scola de fete, carea inse nu esiste defel. Daca romanii din Orade ar abstrage de la confessiune si s'ar impreuná cu totii a face o scola de fete

natiunale, ar contribui nespusu demultu la cultivarea natiunalitatii, caci neei in comitatulu nostru neci in cele din prejuru nu se gasesce o scola macaru pentru fete. Romanii de pre aiure ne voru judeca aspru, si meritâmu.

= Din Cou (cottulu Biharei „resaritene“) ni se serie: De la schimbarea diregatorilor, in jurulu nostru domnesc pace si indesulire intre poporu, éra intre intielegintia cea mai buna contielegere. In comitatulu nostru restauratiunea s'a intemplatu casu in alte comitate, adeca abie recisiram cu cativa diregatori romani. Poporulu romau face majoritate in acestu comitat, si totusi nedreptatea celor vecini ai nostri ne-a facut minoritate in comitetu. Ce se tiene de jurulu nostru, amu cape-tatu diregatori arnicioi, de la cari sperâmu că voru luerâ multu bine pentru causele nôstre natiunale si comune, si vomu nisui cu introducerea limbei. Acesti diregatori au fostu primiti cu salve de tréseuri, cu vivate si cu multa bucuria ce avea poporulu pentru că s'a dusu cel'a laltu (intielegi pre d. jude cer. Vass? Red.) pentru care cati-va putieni ai lui facusera petitiune la comitele dar totusi nu recesira, pentru că: (sel. Red.) — La tergulu Campeniloru venindu ómenii preste Biharea, asié a fost de frigu catu au morit 3 ómeni si mai multe vito. A cadiutu néua de o palma de grôsa.

= Privilegie. Intre ministeriul austriac si magiaru s'a facutu si o contielegere in caus'a privilegialor. In vertutea acestei contiegeri tass'a pentru privilegiulu primitu va trebuu se se depuna acolo, unde s'a inmanuatu petitiunea; publicatiunea va trebuu se se faca in ambele cercuri oficiale.

= Cretulescu presiedintele consiliului ministeriale in România, si-a retrasu demisiunea.

$\frac{1}{4}$ sessia pamentu aratoriu, 100 snopida, paie de incaldit u si cortelu liberu.

Doritorii de a ocupá vre un'a dintre ste statiuni, va ave recursurile loru cu proncitele atestate bine adornate, in decurs alor 4. septemani de la 1. publicatiune honoratului consistoriu Aradanu intitulat subserisulu ale transpusu in Oradea-Mare Datu in Oradea-Mare 17. iuliu 1867.

Simeon Bica m. p., protopres. Orad. Mari capitolu distr. de scol'e

Cursurile din 9 aug. 1867 n. sé

(dupa aretare oficiale.)

	bani	mar
Imprumutele de statu:		
Cele cu 5% in val. austri.	53-	53-0
" " contribuitionali	58-90	59-0
" " noue in argint	88-60	88-6
Cele in argint d. 1865 (in 500 franci)	79-75	80-5
Cele natiunali cu 5% (jan.)	67-80	68-5
" metalice cu 5%	57-10	57-5
" " maiu-nov.	60-—	60-9
" " 4½%	49-50	50-
" " 4%	44-25	44-5
" " 3%	33-25	33-5
Efecte de loteria:		
Sortile de stat din 1864	78-40	78-1
" " 1860½ in cele intrege	86-—	86-3
" " ½ separata	90-—	90-0
" " 4% din 1854	74-25	74-15
" " din 1839, ½	139-—	140-
bancei de credit	125-50	125-75
societ. vapor. dunare cu 4%	84-50	85-50
imprum. princip. Eszterhazy à 40 fl.	90-—	93-
" " Salm à "	29-—	29-50
" " cont. Palffy à "	24-75	25-25
" " princ. Clary à "	24-—	25-
" " cont. St. Genois à "	22-50	23-50
" " princ. Windischgratz à 20	17-—	18-
" " cont. Waldstein à "	18-50	19-7
" " Keglevich à 10	12-—	12-
Obligatiuni dessarcinatore de pamentu:		
Cele din Ungaria	68-75	69-8
Banatul tem.	67-—	67-60
Bucovina	65-—	65-
Transilvania	64-50	65-—
Actiuni:		
A bancei natiunali	701-—	703-—
" de credit	182-20	182-43
" " scont	614-—	616-
" " anglo-austriace	108-—	106-55
A societati vapor. dunar.	184-—	186-
" " Lloydului	180-—	182-
A drumului ferat de nord	169-50	170-
" " stat	232-80	232-21
" " apus (Elisabeth)	139-25	139-
" " sud	186-25	186-
" " langa Tisza	147-—	147-
" " Lemberg-Czernowitz	173-—	173-5
Banii:		
Galbenii imperatesci	6-02	6-0
Napoleond'ori	10-09	10-1
Friedrichsd'ori	10-50	10-8
Souverenii engl.	12-60	12-
Imperialii russesci	10-35	10-4
Argintulu	123-25	123-7

Concursu.

Pentru suplenirea statiunilor invetatoresci:

1. V. Veleneze, impreunata cu salariulu de 160 fl. aust. unu stangenu de lemne si cortelu liberu.
- 2-a Felcheriu, 40 fl. aust. 12. cubule de grâu, 3. stangeni lemne, 16. jugere de pamentu si cortelu liberu.
- 3-a Alpare, 50 fl. aust. 12. cubule de grâu, 3. stangeni de lemne, $\frac{1}{4}$ sessia de pamentu si cortelu liberu.
- 4-a Sititeceu, 40 fl. v. a. 8. cubule de grâu $\frac{1}{2}$ de sessia pamentu, 3. stangini de lemne si cortelu liberu.
- 5-a Vecherdu, 50 fl. 15 cubule de grâu,

Comunicatiunea drumurilor de feru.

Vien'a-Pest'a-Segedin-Temisiór'a-Baziasiu.

Pretiul pe clasea I. fl. cr. cl. II. fl. cr. cl. III. fl. cr.

De la Vien'a pléca la 7 ore 45 minute demanétia, si la 8 ore — minute séra.				
" " Posion	10	24	10	51
" " Neuhausel	1	23	1	54
" " Pest'a	5	19	6	31
" " Czegléd	7	54	9	14
" " Segedin	12	12	2	55
" " Temisiór'a	3	55	7	47
" " Jasenov'a	8	4	*	*
" " Beseric'a-Alba	8	40	*	*
Sosecese in Basiasiu la	9	10		

*) De la Temisiór'a la Baziasiu comunica numai odata.

Jasenov'a-Oraviti'a.

De la Jasenov'a pléca la 8 ore 30 minute demanétia

" Jam	9	12	
" Racasdia	10	12	

Sosecese in Oraviti'a la 10, 57

Basiasiu-Temisiór'a-Segedin-Pest'a-Vien'a.

De la Basiasiu pléca la 5 ore 55 minute dupa médiadi

" Beseric'a-Alba	6	27		
" Jasenova	7	6		
" Temisiór'a	10	40	sér'a	si la 7 ore 25 minute demanétia
" Segedin	2	26	nóptea	si la 7 ore 25 minute demanétia
" Czegléd	6	35	deman.	6
" Pest'a	9	55	nóptea	9
" Neuhausel	1	52	diu'a	1
" Posion	4	48	dupa médiadi	4
Sosecese in Vien'a la	6	36	—	6

*) cale laterale duece la Dobritin, unde sosecese la 3 ore dupa médiadi

Oraviti'a-Jasenov'a.

De la Oraviti'a pléca la 4 ore — minute dupa médiadi

Racasdia	4